

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

КРИТЕРІЇ КЛІНІЧНОЇ ОЦІНКИ ЧАСТКОВИХ ЗНІМНИХ ПЛАСТИНКОВИХ ПРОТЕЗІВ

Кіндій Д.Д. - к. мед. н., доцент кафедри
пропедевтики ортопедичної стоматології ПДМУ

Кіндій В.Д. - к. мед. н., асистент кафедри
ортопедичної стоматології та імплантології ПДМУ

Перепелова Т.В. - к. мед. н., асистент кафедри
ортопедичної стоматології та імплантології ПДМУ

Фетісова Г.Л. – лікар-стоматолог ортодонт
«ФОП Токар Ю.О.»

ПОЛТАВА -2023

АКТУАЛЬНІСТЬ ТЕМИ

Незважаючи на зусилля профілактичної стоматології у 70% населення України віком від 40 років порушено цілісність зубних рядів. Потреба ортопедичного лікування знімними протезами серед цієї категорії пацієнтів досить висока і становить від 42% до 69%.

Саме на частку знімних протезів припадає більшість претензій пацієнтів, а нерідко, останніми роками, і судових позовів, причому їхня частка серед інших судових розглядів, пов'язаних зі стоматологічними скаргами, постійно зростає.

При плануванні та виборі виду конструкції, що відновлює дефекти в зубних рядах, необхідно забезпечити фіксацію знімного протеза, відновити жувальну ефективність, виключити побічну дію протеза на тканині протезного ложа, забезпечити зручність при експлуатації протеза та при проведенні гігієни ротової порожнини, домогтися максимального естетичного ефекту.

АКТУАЛЬНІСТЬ ТЕМИ

Невдалі результати протезування знімними зубними протезами та відмова від користування ними становлять від 25% до 58%. Основною причиною, що призводить до необхідності передчасної заміни знімних конструкцій, є низька якість ортопедичного лікування (неповне обстеження хворих, низька якість лікувально-діагностичного процесу та зубних протезів, невідповідність типу протеза стану тканин протезного ложа та організму в цілому, незадовільний гігієнічний стан зубних протезів і порожнини рота).

Таким чином, підвищення якості стоматологічної ортопедичної допомоги, що надається населенню, - найважливіше завдання сьогодення. Повноцінне функціонування жувального апарату є критерієм здоров'я людини та забезпечення високого рівня якості життя. Відсутність зубів чи нераціонально виготовлені зубні протези істотно знижують якість життя.

МЕТА ДОСЛІДЖЕННЯ

Провести аналіз доступних джерел літератури з метою оцінки якості, конструктивних особливостей, гігієнічного стану часткових знімних пластинкових протезів та розробити на цій основі раціональні критерії оцінки цих ортопедичних конструкцій.

МАТЕРІАЛИ ТА МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

У ході науково-дослідної роботи було вивчено 42 вітчизняних та 16 зарубіжних джерел літератури, що висвітлюють питання клінічної оцінки якості часткових знімних пластинкових протезів.

РЕЗУЛЬТАТИ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Дані спеціальної літератури за останні десятиліття свідчать, що спроби розробити критерії клінічної оцінки стану часткових знімних пластинкових протезів проводилися неодноразово.

Оцінка протезів найчастіше здійснюється на підставі віддалених результатів ортопедичного лікування.

Напрями, за якими вчені проводили оцінку виготовлених часткових знімних пластинкових протезів, досить різнопланові. Основними чинниками, які впливають на якість часткових знімних пластинкових протезів, вважаються: професійна кваліфікація лікаря стоматолога-ортопеда і зубного техніка, особливості клінічної картини захворювання, рівень гігієни порожнини рота пацієнтів, властивості матеріалів, ступінь розвитку технології виготовлення.

Таким чином, до сьогодні не вироблено стандартних критеріїв інтегральної оцінки якості часткових знімних пластинкових протезів.

РЕЗУЛЬТАТИ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Провівши аналіз існуючих параметрів і критеріїв якості зубних протезів, ми виявили їх явну неоднорідність як за важливих для прогнозу перебігу стоматологічного захворювання і терміну користування конструкцією, так і за складністю експертного визначення даних параметрів.

Враховуючи вищевикладене, на основі даних доступної вітчизняної та зарубіжної літератури, нами розроблено клінічні «реальні» критерії оцінки якості часткових знімних пластинкових протезів, необхідних для естетичного зовнішнього вигляду пацієнта та правильного функціонування жувального апарату. При цьому наявність «реальних» критеріїв має виявлятися при традиційному клінічному огляді, не вимагаючи спеціального обладнання та методів обстеження.

РЕЗУЛЬТАТИ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Для часткових знімних пластинкових протезів реальними критеріями оцінки якості є:

1. **Межі базису протеза**, що визначаються топографією дефекту зубного ряду.
2. **Вид та характер розташування опорно-утримуючих елементів** (кламерів, замкових та балкових кріплень, телескопічних коронок). При цьому останні повинні виключати балансування або обертання протезу, здійснювати однаково надійну фіксацію в ділянці всіх опорних зубів, не підвищувати міжальвеолярну висоту, легко зніматися та накладатися на протезне ложе, мінімально порушувати естетику зовнішнього вигляду пацієнта.
3. **Висота нижнього відділу особи**. При зниженні міжальвеолярної висоти відзначається западіння губ, поглиблення носогубних та підборідних складок, опущення кутів рота; при завищенні - напруга губ та м'яких тканин щок, згладженість носогубних та підборідних складок.

РЕЗУЛЬТАТИ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

4. **Наявність максимальних множинних оклюзійних контактів.**

5. **Щільне прилягання базису протеза за його межами.** Дистальний край базису протеза верхньої щелепи та язична частина дистального краю протеза нижньої щелепи повинні бути витончені для плавного переходу на піднебіння та до дна порожнини рота.

6. **Форма країв базису протеза.** Останні повинні мати закруглену форму, товщина їх залежить від глибини присінка порожнини рота та ступеня атрофії альвеолярних частин щелеп.

7. **Якість фіксації часткових знімних пластинкових протезів** (найкраща фіксація досягається при використанні замкових кріплень та телескопічних коронок).

РЕЗУЛЬТАТИ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

8. **Колір, форма і розмір штучних зубів** повинні гармоніювати з зубами пацієнта, що збереглися. Форма зубних рядів, співвідношення фронтальних зубів та положення губ при змиканні міжальвеолярна висота повинні забезпечувати естетику зовнішнього вигляду пацієнта.

9. **Мова (дикція) пацієнта**, що оцінюється під час співбесіди та проведення фонетичних проб.

10. **Якість поверхні протезу.**

ВИСНОВОК

Розробка та впровадження у практику стоматолога-ортопеда запропонованих критеріїв для часткових знімних пластинкових протезів дозволить суттєво оптимізувати оцінку якості цих ортопедичних конструкцій, що, у свою чергу, має важливе клінічне значення для підвищення ефективності стоматологічної ортопедичної допомоги населенню.